

Rapport om ophold ved Det danske Institut i Athen 1.-30.april 2023

Hensigten med mit ophold ved Institutet i april 2023 var at finde supplerende materiale om den franske ambassadør i Istanbul i 1670'erne Charles Marie Francois Olier, Marquis de Nointel (1635-1685) rejser i Levanten fra september 1673 til februar 1674. Udover ambassadørens egne indberetninger har flere af deltagerne i rejsen publiceret deres oplevelser i bogform. Gennadius Library i Athen, som jeg tidligere har haft stor glæde af, lå så så vidt jeg kunne skønne ud fra biblioteket katalog, inde med de fleste.

Jeg var for år tilbage blevet opmærksom på Nointel og hans rejse i forbindelse med arbejdet med en artikel om Parthenons forvandlinger, publiceret i Sfinx 2010. og jeg lovede den gang mig selv at komme tilbage til ham, når muligheden opstod.

Den franske historiker Albert Vandal udgav i 1900 en monografi om Nointel og hans rejser til Istanbul og Levanten fra 1670-1680, et stort og grundigt værk, som har dannet udgangspunkt for mit arbejde. Allerede her fremgik det, at der kunne være mange andre og nok så spændende facetter ved denne rejse, især hvis man inddrog hans ledsagere deriblandt den sprogkyndige Antoine Galland, der havde til opgave at indsamle manuskripter undervejs og som siden, i direkte forlængelse heraf, samlede og udgav den samling af eventyr og historier fra Mellemøsten, som går under navnet Tusind og en Nat fra 1707.

Den første store oplevelse var mødet med et af de fire store malerier som Nointel fik malet til den franske ambassade i Istanbul, nemlig det, der skildrede hans besøg i Athen og som nu befandt sig i Athens bymuseum, hvor det fyldte et helt rum! Den dramatiske historie om disse malerier og besøget i Athen i november-december 1674 har jeg forsøgt at fortælle i vedhæftede udkast til en artikel, som jeg håber at kunne få optaget i et fremtidigt nummer af Sfinx.

På Gennadius Library viste det sig at de ganske rigtig havde stort set alle de værker der var blevet til i tilknytning til Nointels rejse. Antoine Gallands dagbog slutter desværre ved begyndelsen af rejsen. De øvrige muligheder viste sig enten at stoppe for tidligt eller koncentrere sig om besøget i Palæstina. Det nærmeste man kom til en skildring af hele rejsen, var en lille tryksag udgivet anonymt af en i øvrigt ukendt person ved navn Antoine des Barres med titlen *L'Etat present de l'Archipel de Monsieur M.D.L.*, Paris 1678, i to små (sammenbundne) bind på i alt ca. 400 sider, der viste sig at være ret spændende, både på grund af indholdet og på grund af at jeg undervejs fik en lumsk mistanke om at der var tale om en udgivelse af Gallands dagbog i anonymiseret form.

L'Etat present de l'Archipel's indhold er spændende fordi den, udover en ret så nøgtern rejsedagbog rummer flere historier af decideret romanagtig (måske fiktiv?) art, så der i virkeligheden er tale om en roman(tisk) historie i svøb! Interessant fordi der netop i disse år, i slutningen af 1600-tallet foregik en udvikling, hvor forskellige litterære genrer kombineredes til (ofte fiktiv) underholdningslitteratur.

Det arbejder jeg nu videre med, godt hjulpet af en artikel af Guy Meyer (*L'Entree du marquis de Nointel dans Jerusalem: la redécouverte d'un tableau, Dix-septieme siecle* 2021/(no. 293), p.451-480).

På den baggrund vil jeg gerne, på egne og Agnetes vegne, sige instituttet tak for et særdeles frugtbart og inspirerende ophold. En særlig tak til arrangørerne af den indledende kaffemik, hvor vi fik lejlighed til at møde og høre om alle de andre beboeres spændende projekter. Mødet førte til en ret så intensiv selskabelighed der for os gav opholdet et særligt festligt forløb.

Med venlig hilsen

Lars og Agnete Bjørneboe